

kwartaalblad stichting duinbehoud

duin

1984 nr.1

losse nummers f 3,=-

- ★ Vossenjacht: niet nodig
- ★ Watervegetaties
- ★ Stinseplanten
- ★ Herstelplan Kennemerduinen

Vegetatiekarteringen in Meijndel

In de loop van 1983 is een drietal verslagen van vegetatiekarteringen in Meijndel uitgekomen. Deze zijn steeds door studenten uitgevoerd, o.m. met begeleiding van dr. F. van der Meulen van de Haagse Duinwaterleiding.

(1) C.M. VAN DER MARK & G. KARSSSENBERG, 1983. *Meijndel. Landschapskartering op vegetatiekundige grondslag. Vakgroep Vegetatiekunde, Plantenecologie en Onkruidkunde, L.H. Wageningen.*

(2) B. DEN OUDEN & H.J. VAN DER VIJGH, 1983. *Vegetatiekartering in het binnenduin van Meijndel. Vakgroep Vegetatiekunde en Botanische Oecologie, R.U. Utrecht.*

(3) C. BISSELING & A. VAN EKEREN, 1983. *Vegetatiekartering en vegetatiestructuur in het duingebied "Scheepje" en omgeving, Meijndel. Afdeling Geobotanie, K.U. Nijmegen.*

Na een eerdere kartering van de duinen volgens de methode van dr. H. Doing op schaal 1:25.000 is thans op dezelfde wijze van Meijndel een vegetatiekaart van 1:5.000 gemaakt (1). Daarnaast werden enkele kleinere gebieden nauwkeuriger gekarteerd m.b.v. Braun-Blanquet-opnamen. Het betreft een 52 ha groot binnenduingebied tussen Duinrell en de Wasenaarse golfbanen (2) en een 35 ha groot terrein in de struweelzone ten westen van Kijfhoek en Bierlap (3). Hiervan werden kaarten 1:2500 gemaakt.

Uit de drie rapporten komen globaal dezelfde veranderingen in de begroeiing sinds 1955 naar voren: een afname van de grazige begroeiingen ten gunste van struweel en bos. Allereerst de verliezende partij. De bloemrijke duingraslanden van de Duinpaardebloem-associatie zijn inmiddels nagenoeg verdwenen (1). Ze zijn grotendeels door infiltratieplassen vervangen en voor het overige veranderd in Rietvegetaties. Verder is het bijzondere duingraslandgemeenschap van Wondklaver en Nachtsilene drastisch afgenomen (1). Het verdween zelfs volledig uit 't Scheepje (3). Het korstmosrijke Buntgrasduin tusslotte, karakteristiek voor het ontcalcite binnenduin, veranderde ten noorden van de golfbanen gedeeltelijk in Duindoornstruweel (1,2) en in met Helm begroeide stuifvlakten (mede als gevolg van de aanleg van een leiding, 2).

Op vele plaatsen is sprake geweest van sterke toename van Duindoornstruweel, m.n. ook rond de infiltratieplassen (1). Hoogstruweel en bos is eveneens toegenomen (1,3). In 't Scheepje e.o. is de oppervlakte aan bos sinds 1938 ongeveer verdubbeld

(3). Het Berkenbos in de Bierlap is echter sterk uitgedund, hetgeen gepaard ging met de vorming van een dichte grasmat van Duinriet (1).

Over de oorzaken van de veranderingen zijn de onderzoekers niet altijd even duidelijk. Genoemd is al de grondwaterstandsverhoging door de infiltratie van rivierwater (sinds 1956). Van groot belang voor de struweel- en bostoename is echter ook de verlaagde konijnenstand (als gevolg van de myxomatose) tussen 1955 en het begin van de jaren zeventig geweest.

Opmerkelijk is tenslotte de opmerking, dat "bandensporen van terreinwerkzaamheden van 20 jaar terug op de luchtfoto's nog geheel te vervolgen zijn als vegetatie-arme zônes en ook in het veld nog goed te herkennen zijn" (2).

ALBERT SALMAN

Dieren

RIJKSINSTITUUT VOOR NATUURBEHEER, 1983. *Natuurbeheer in Nederland: Dieren. Pudoc, Wageningen. 423 blz., f 61,-.*

Het onlangs verschenen boek 'Dieren', geschreven door RIN-medewerkers, voldoet aan een behoefte bij beheerders, heb ik gemerkt. Degenen, wier mening ik heb gevraagd, waren tenminste blij met dit initiatief van het RIN. Maar het is zeker ook een up to date naslagwerk voor andere natuurliefhebbers geworden. Er is een algemeen gedeelte over ecologische achtergronden, paragrafen over de jacht en bepaalde diergroepen. Maar het grootste deel van het boek bespreekt milieu-eisen, verspreiding en gedrag van afzonderlijke soorten, van de Aalscholver tot de Grote Vuurvlinder. Praktische informatie, met bovendien een verwijzing naar literatuur.

Hierbij worden vaak RIN-rapporten genoemd, tot nu toe een vrij ontoegankelijke informatiebron.

Over de keus van de besproken diersoorten valt natuurlijk te twisten. Beheer van natuurterreinen is vaak gericht op de vegetatie en de vogels. Daarom is het zinnig dat hier de zoogdieren uitgebreid aandacht krijgen. De ongewervelden (b.v. aaltjes, regenwormen, slakken en insecten) komen er in het natuurbeheer in Nederland vaak be-

kaaid af. Hier worden hun diverse functies in het ecosysteem helder beschreven (voedsel voor anderen, bloembestuivers, aaseters) en wordt een pleidooi gehouden voor een beheer gericht op hun overleving. Daarvoor worden adviezen gegeven en het is hard nodig dat die ook worden opgevolgd, gezien de gepresenteerde cijfers over het verdwijnen van soorten.

Het zou naar mijn oordeel de leesbaarheid ten goede zijn gekomen als voor de ongewervelden een aparte paragraaf 'ekologische achtergronden' was geschreven. Het inleidende hoofdstuk van die titel is nu wel erg veelomvattend en beknopt geworden.

Nuttig is de paragraaf 'Meldingen van doodgevonden dieren'. Naar mijn oordeel had er ook een paragraaf gewijd moeten worden aan de verspreidingsonderzoeken die op het ogenblik met medewerking van talloze amateurs worden uitgevoerd (bv. over dagvlinders, zoogdieren), met een adressenlijstje. Kortom van harte aanbevolen.

MARIJKE WALLAGE